YNE 5 MYNGE.

Ȼxvii oronuudai proletaarinar, negedegti

BURIAAD-MONGOL YNEN

Byxexolboonoi Komuniis (bolьşeviig) Paartiin Buriaad-Mongol Moziin Komiteedai, Buriaad-Mongol Avtonoomito Soveed Socialiis Respyyblikiin Centraalin Gyisedxexe Komiteedai ba Profsojuuzuudai Buriaad-Mongol Soveedai yder byriin oorgan

№ 102 (2135)

1937 onoi MAIN 6

14-xi ZILEE GARNA.

Ulaan-Yde ◆ BMASSR

Ceentrsojuuziin 19.

Ogoroodoi ediee beledxexe tuxai

BMASSR-ei Arkomsoveed 1937 onoi urgasahaa, ogoroodoi ediee beledxexe gyrenei tyseb batalba. Xamta 15000 ceentner ogoroodoi ediee beledxegdexe bolbo. Terecenhee: kapuusta 10155 ceentner, ogyrcii 1427 ceentner, morkoovь 1519 ceentner, sviookla 1023 ceentner, hongino 876 ceent.

Ogoroodoi ediee beledxexe ba kontraktaacalxa jabuulga Burkoopsojuuzda ba terenei aimagai tahaguudta daalgagdaba. Gadana, ogoroodoi edieenei kontraktaacii 1937 onoi main 5-haa xoţom bişe dyyrgexii Burkobsojuuzii Arkomsoveed ujalgalba.

Moskvaagai Ulaan Talmai deere

1937 onoi MAIN NEGENEI YDER

nyxer K. J. VOROŞILOVOI xelehen ygehee

Nyxed, Xydelmerişen-Tariaaşanai Ulaan Aarmiin seregşyyd, komandiirnuud, poliit xydelmerilegşed, inzeneernyyd, texnigyyd! Nyxed eregtei emegtei xydelmerişed, staxaanovtan! Nyxed eregtei emegtei kolxoozaişuud, socialiis tariaalangai sotoo xynyyd! Nyxed inzeneernyyd, texnigyyd erdemted ba cylьtyyren froontiin xydelmerilegşed! Nyxed gadaada oronuudai proletaarinar, manai xyliee-le baihan xyndete ailşad!

Byxexolboonoi Komuniis (bolьşeviig) Paartiin Centraalin Komiteed ba Xydelmerişen Tariaaşanai zasag bolbol ulasxooronduin xydelmerişenei baindyrnain 1-neer daşaramduulan taa ygedii amarşalxa bataa byge lede bajar xyrgexii namda daalgahan jym. Manai aguu jixe Soveed oron, manai oronoi olontoto araduud bolbol eeriingee zazarai, eeriingee zargalai xuuita ezed bolzo main negeniii nyneeder xoridxijoo hain yderleze baina.

Xuuşan, xarxis jyrtenţii; dvoriaanguud, kapitaliistnuud ba kulaaguudai nojoizo baihan jyrtensii; ekspLoataacaba, xyserxelte, zobolonto ba nioldohoto jyrtencii ilahan tyyxe ilaltajaa soveed arad bolbol main negende xoridxiao bajaran temdegleze baina.

Manai oronoi araduud eeriingee soveed gyreniii togtoogood, terenei harabşa dooro şine socialiis baidalii baiguulxiin zamaar uragşaa bataar dabşan jaxaza baihaar xorin zil bolbo.

Manai haindyrnyyd bolbol socialiis xydeleenei zamai ţjenş myn bololsodog jym. Myneederş xadaa, socialiizmiin dabahan arsaşagyi jixe daşine sine amzaltanuudii omoţoroon temdeglexe bainabdi.

Xojordugaar socialiis tabanai bolzorhoonь jyhen hara urid gyisedxegdebe.

Voolga myreniii Moskvaa poltoi negedxehen aguu jixe xanaalai baiguulalta dyyrgegdebe.

Tuilai olon yiledberiiin oroduud byteze aşaglalda orood baina. Varşaavada ba Briysseelde bolhon ulasxooronduin konkyrsnyyd deere manai xyyzexeşenei ilahan uşar xaşaa soveed kylьtyyriin amzaltanuudai jalarma gereşe myn.

Leenin—Staalinai paartida xaridunuuhaa jabahan zuun dahan milioon azalşad xamag bydii berxeşeelnyydii getelxe yege ilaltahaa nygee ilalta xeşe ţuud dabxina.

Manai baidal yder çaas bydii rubilaza baina, socialiizmiin xymyyzyylhen soveed xyyyd ulam byri ondoo ulam byri hain bolzo baina.

Tiixetei xamta, socialiizmiin laisad, azalşa xyn tyrelxitenei laisad myn le xubilaza, ulam berzegii, ulam zyder bolzo baina.

Baruun Evroopiin ba bişe ţşe-teexi faşiis şakaalnuud bolbol manai Soveed oron tuşaa, manai arad tuşaa manai zasag ba paarti tuşaa eldeb berlig buzar xob zib ba

hanaasalganuudii taraadag baihanaa socialiizmda esergyy SSSR-te esergyy temeselei ondoo meetoduudta orozo baina. Zutar muuxai troockiton-z noovьjevtonoi ba baraunai oportunis elimeentnyyd bolbol manai orondo, yngerxedee, manai paartiinş eeriinь dundas baigaad, gadaadiin faşiizmiin spioonguudii, xyienei aluurşadii, diversaantnuudii, xorologşodii ba predaatelьnuudii tyyze olxodonь zoxistoi orşom bolzo ygehen baina.

Eeriingee Konstituucii arşalaza, eeriingee socialiis Exe oroniii xamagaalza soveed aradzon, aradzonoi zasag bolbol daisan teeşe xairgamgyi xandaxa. Eehedtee, yri xyygedtee şine ba haruul haixan baidalii baiguulza baihan xynyydei dunda predaatelьnuud, terjelegşed, xorologşod, spioonguud ba bişe bişe muuşuul baixa johogyi.

Soveed Xolboonoi ba socialiizmiin xiliin saadxi daisad bolbol eehedee araduud xoorondiin eb nairamdalai daisad bahal myn geeşe, eehedee delexeidexinei gal tyimer tabixa maasternuud bahal myn baina. Byxeli gyrenyydii tedener le baxaluuradana bişe aal, eeriingee aradii ba terenei bajaligii gal meseer xiudaza handalza baigaa ispaan faşiis generaalnuud tedeneii tuxiradahaar dugtaşazabaina bişe aal?

Faşiizm bolbol xydelmerişen tariaaşanai ton xarşa daisan, delexeidexinei aluurdaigii emxidxegşe myn. Faşiizm bolbol Soveed Xolboonoi ton xarşa daisan myn. Soveed oron teeşe faşiizmiin dab geze oroxii, delexeidexinei aluurdalga emxidxexiinь gansal xysete Ulaan Aarmi haatuulza baina.

Ulaan Aarmi bolbol byre delexei deere eb nairamdalii sahigaa myn baigaa jym, myn baixaş jym.

Xyse gyrenyydtee dobtolxii beledxeze baigaa bulimtaralţiin aar i geze nereleze manai Ulaan Aarmiii xediiş xobloxo xaşxarxodonь dainai ba interveenciin zamda faşiizmiin oruud baihan faakt daldalagdaxagyi

Nomnuulza jabahan xulagaişan argaa baragdaxadaa „xulagaişii bari“ geze xaşxaradag. Byxeli araduudta dobtoloosod, xuidaza baihan faşiistnuud „Ulaan Aarmi dobtolgodo beledxeze baina“ geze myn tereenşelen xaşxarana.

Ygei daa, Ulaan Aarmi bolbol dobtoloxiin tulda baiza baina bişe, dobtolegşodii yndeheerenь ba yldeedxegyig eer xysed dyyren ygeixexiin tulda baiza baina. Taanar, ulaanseregşyyd, komandiirnuud, poliitxydelmerilegşed ene nangin ba tyy rete zorilgojoo gyisedxexeer xezeede belen baigtii! Zaluu seregşyyd!

Taanar, eeriingee Xydelmerişen Tariaaşanai zasagta ynen şudarguu baihanaa, eeriingee aguu jixe aradta ynen şudarguu baihanaa myneeder şaxaa tangarigaar batadxaxatnai geeşe. Miniii xelehiii dagaad yge byxeniii dabtagtii:

(Nyxer Voroşiilov şaxaa tangarig unşana, zaluu seregşyyd dabtan unşalsana).

Manai aguu jixe Exe oronoi xybyyd—taanar, baatar Ulaan Aarmiiin nerii nerelyylze şadamaar seregşyyd bolxo bezet geze bi medeze bainab. Şadamar medemer, poliitikan bolbosorongi ba zorigtoi seregşed bolxiin tulda eseşegyigeer, hainaar, oroldosotoigoor hurxa bezet geze bi medeze bainab.

Aguu jixe Soveed oron ba terenei gaixamşagta arad mandatugai!

Byxii delxei deere eb nairamdalai tyşeg bolxo Xydelmerişen Tariaaşanai Ulaan Aarmi mandatugai!

Manai Leenin—Staalinai aguu jixe paarti mandatugai!

Byxe delxein azalşad eeriingee bejee daangi syleete baildaza baigaa Ispaaniin geroilig arad mandatugai!

Manai xani nyxer ba araduudai voozdь aguu jixe Staalin mandatugai!

Uraa!!!

(„Uraa“ xaşxaraldana, „Internacionaal“ duulana, yxer buugaar saliuut ygene).

SOVEED ORONOI TARIAALAN DEERE

Apreeliiin 30-da Kaliininai mozo lioon tarixa tyseбee Soveed Xolboon dotor xamaghaa tyryyn dyyrgehen baina. 310,4 mingan gektaar tarigdaa, terenei 180 mingan gektaarinь nege taban xonog soo tarigdahan baina. Main 2-to Tadzikistaanai sovxooz ba kolxoozuud xybeneigee tarilgii dyyrgeed ba 64 mingan gektaariinь traaktoroi seejelxeer tarigdaa.

ARADAI AZAXUIN GURBADUGAAR TABANZILEI TYSEB TUXAI

SSR Xolboonoi Aradai Komisaarnarai Soveedai togtool

Xojordugaar tabanzilei tyseb bolbol aradai azaxuin şuxala şuxala halbarinuudai talaar bolzorhoo tyryyn gyisedxegdehen, todolbol: SSSR-ei azyiledberiin talaar dyi deeree 1937 onoi apreelь 1-de gexe gy, ali bolzorhoo jyhen hara urid gyisedxegdehen, tymer zamai traansportiin şirelgiin talaar 1937 onoi janvaarь 1-de 7,7 proceent ylyy gartar gyisedxegdehen gexe gy, ali bolzorhoo zil ylyytei urid gyisedxegdehen—iime deerheenь SSR Xolboonoi Aradai Komisaarnarai Soveedei togtooxonь:

1. Aradai azaxuin gurbadugaar tabanzilei tysebii zoxioozo dyyrgeed, 1937 onoi ijyylь 1 boltor SSR Xolboonoi Aradai Komisaarnarai Soveedai batalamzada tabixii SSSR-ei Gyrenei Tyseblexe Komiisii ba Aradai Komisariaaduudii, myn tereşelen Xolbooto respyyblikenyydei Aradai Komisaarnarai Soveeduudii ujalgalxa.

2. Gurbadugaar tabanzilei tyseb tuxai asuudalnuudii xeblel honindo yrgeneer xelseze exilexe.

SSR Xolboonoi Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryylegşe V. MOOLOTOV.

SSR Xolboonoi Aradai Komisaarnarai xeregyydii erxilegşe M. ARBUUZOV.

Moskvaa, Kreemlь
1937 onoi apreelь 28.

NYXER VOROŞIILOVOI PRIKAAZ

Main negeneer daşaramduulza, SSSR-ei Oborooniin Arkoom nyxer Voroşiilov prikaaz gargahan baina. Nyxer Voroşiilov ene prikaaz soogoo Xydelmerişen Tariaaşanai Ulaan Aarmiiin seregşyyd, komandiirnuud, poliitikan xydelmerilegşed, inzeneer ba teexnigyydii amarşalhan baina. Myn prikaaz dotoroo xydelmerişen, tariaaşan ba soveedai intelьgeensiin şine socialiis baidal baiguulalgadaa ton jixe amzaltanuudii tuilahan ba manai Soveed Xolboonoi aradzonoi Leenin—Staalinai paartiin xytelbericeer manai oroniii ilagdaşagyi, asara jixe xysetei gyren bolgohon tuxai tusagaar temdeglehen baina.

Socialiizmiin byxii daisanuudai xoroto esergyyseltenyydii yzyylbeş manai geroilig aradzonoi tuiliin jixe amzaltanuudii olhon ba ene amzaltanuudai socialiizmiin epooxiin, egeel demokraatis Staalinai Konstituuca soo bişegdehen tuxai delgerengiigeer temdeglehen baina.

Gadana, xydelmerişen tariaaşanai socialiis gyrenei kapitaliis xyreelelge soo baihaniii ba socialiizmiin daisanuud, eb nairamdalai daisanuudai xezeeş haanь manai oroniii dobtolon oroxoo belen baihaniii martaxagyiji hanuulxa zuuraa, Ulaan Aarmiinxiniii bolьşeviig heremzee byri yygee, poliitikan ba daişalxii beledxelee byri jixedxeze, Exe oronoo xamagaalxa xeregte minyyte byxende belen baixii urihan baina.

Ispaanidaxi grazdaan dainai baidal

DAINAI FROONTNUUD DEERE

Ispaaniiin seregei ministeerstviin medeegei johoor, respyyblikinxin Biskaajiin froontiin byxii tahaguudta daisadaingaa ataakanuudii amzaltataigaar gederge soxibo. Respyyblikinxin Itaaliin brigaadiin 3 xehegyydii eb emxiinь aldaxuulza gederge suxariuulba. Daisanuud jixeer gemtee. Respyyblikinxin xeden xyniii pleende abhan, seregei materiaal jixii buliaahan baina. Tedenei dunda 2 taanka, xeden aşaanai maşinanuud abtahan baixa jym. Xeden olon dokymeentnuud abtaa. Ene dainda xamaadahan respyyblikiin floot daisanuudaa jixe aktiivnaar boombodohon baina.

Byrgossa seektorte artileeraar jixe xysetegeer urda urdanaa buudaldaan bolbo. Respyyblikiin artileeri gaazai zavod ba elektrostaancii handargaba.

Santandeer seektorte respyyblikiinxin yimyyleeşenei strateegiin udxa şanartai xeden poziiconuudii ezelbe.

Gernikii Dyrangoo seektorte respyyblikiinxin yimyyleeşenei 2 ataakii gederge soxibo. Yimyyleeşen xeden xyjee aluulaad suxarihan baina.

Madriidai froontiin Xaraama myrenei seektorte main 2-to respyyblikiinxin yimyyleeşenei jixeer esergyysebeş xaxad kilomeetr uragşaa dabxihan baina.

Eskoriaal şadar respyyblikiin seregyyd ataaxa xeze uragşaa dabxihan ba nege dobi ezelhen baina.

Gavaasai medeesehen ei johoor, main 2-oi yder yimyyleeşenei artileeri Madriidii dax in boombodozo exilhen baina. Balaiş olon xyn aluulaagyi.

(TASS-ai telegraamhaa).

Kriitike ba samokriitike bolbol bolьşeviig hurgaal m

HUNGUULIIIN SUGLAAN BOLŞOVIIG HURGAAL BOLBO

Paartkoomoi sekretaarь nyx. Xaritoonovai elidxel tuşaa zybşen xelselge xojor ydeşe yrgelzelbe. Ene suglaan deere Mnogopromsojuuzai paartorganizaaciin komuniistnar urdanь yzegdөөgyi edibxiteigeer xandaza, komuniistnaranь bultaaraa yge xelebe.

Paartkoomoigoo xydelmeriin hula baihan tuxai bygedөөrөө ton xatuugaar kriitikeleze nelieed olon alduu dutuunuudii eliryylee.

Paartkoomoi geşyyn ba Mnogopromsojuuzai preziidiymei tyryylegşe nyx. Popoovai zyghөө kriitikii buzagaigaar xabşahan faaktnuudii zaaba. Yligerlexede; nyxer Popoovai xydelmeriii suglaan deere kriitikelehen nyxedii, suglaanai hyyleer Popoov gegşe өөriingөө kabineedta duu daza zaxirgaanai johoor eldeb zandaralga xedeg baiba. Eneen deerehee xytelberilegşedeigөө xydelmeriii kriitikelexe jabadal xadaa „gansaxan xytelberilegşedei xynde etigemzii unagaaxa" gehen xereg geeşe geze Popoovai gargahan paartin bişe buzagai jabadalhaa kriitike xaal tatai baigaa.

Ene buzagai jabadalhaa jyyn boloodbainab? Mynөө mnogopromsojuuzai sisteemiin zarima arteelьnuudta 60 mingan tyx. xyrter zөөriin yrilte xulagai bolhon, zize yriltenyydii toolozo baraşagyi.

Paartkoomoi sekretaarь nyx. Xaritoonov, Popoovai ygehөө garxagyi, niuur saxilsaad, beje bejee ymegleldeze huudag haniinь eli. Komuniistnarai zyghөө paartkoomoi xydelmeride yzegdehen dutuu dundii kriitikelehen ygii nyx. Xaritoonov ugtaa duulaaşagyi boloodbaidag. Ene baidal deerehee paartkoomnai paartigyi oloniitehee ta harxahaa gadana paartiiingaaş niitehee taharşahan baina.

Komuniistnaraa poliitikan talaar xymyyzyylxe tedenei beledxeliinь deeşelyylxe tuxai paartkoomoi xehen xydelmeri y[illegible] geeşe—geze komuniistnaranь sexe zaaba.

Nyxer Xaritoonov өөriingөө gargahan jixe alduugaa bolьşeviig johoor mederemzeleze, paar tin -poliitikan xydelmeriii xytelberileze şadaagyi baihanaa suglaanai urda sexe medyylbe.

Mnogopromsojuuzai priziidiymei tyryylegşiin orologşo nyxer Zdaanov өөriingөө xelehen yge soo, nyxedei kriitikelehen kriitikii xabşahan faaktnuud tuxai şadalaaraa bejee arşalxii oroldobo. Komuniist nyxer Zdaa nov bolbol bolьşeviig ujalgaa aldaza tyryylegşe Popoovoigoo yrgen doro orood niuur saxiza haibagalzahan jabadaliinь xediiş elireed baixadanь, melzeed yngerxejөө zabdahan baina. Sug laanai zyghөө erid şanga xariuu abtaxa bolxodoo esestee oşozo gemee mederemzelebe.

Mnogopromsojuuzai dergedexi paartorganizaaciin suglaan xadaa bolьşeviizmiin şanga hurguuli bolzo şadahaniinь eli baiba. Ene organiizaaciin xytelberilegşed komuniistnarai azaxuin xydelmeri teeşe byxii hanalaa xanduulaad paartin-poliitikan xydelmerijөө xeregleegyi baidaliinь eli garba. Revoliyyceen heremzee martaad, kriitikii zorgooroo xabşagşad Popoov, Zdaanov gegşedei paartin CK-ai sexe zaabari xazagairuulhan jabadaldanь bolьşeviig xatuu sorilto ygebe.

Ene organizaaciin byxii komuniistnar bolbol suglaan deeree elirehen baidalhaa bolьşeviig tobşolol gargaza paartin poliitikan xydelmerijөө şuud haiza ruulxiin bododo zebseg bolgoxo ujalgatai.

Suglaanaigaa xojordoxi zyilde paartkoomoigoo geşyydii niuusa xaamal zuramaar hungaba.

Paartkoomoigoo geşyydte urdiin baihan geşyydnee oruulangyi şine zoniii hungaba.

Iikoonikov

PAARTIN AIKOOMII HULAAR XYTELBERILNE GEBE

(Xorihoo telefoonoor)

Xoriiin aimagai Doodo-Xudanai somsoveedai dergedexi paartin organizaaciin hungaltiin suglaan bolbo. Paartoorg nyxer Şiraboon xydelmeriiingөө toosooto elidxel xebe.

Paartin-poliitikan xydelmeriin dutuu dundanuudai aii olon baihaniii komuniistnaranь xursaar kriitikelen eliryylbe. Yge xelehen nyxedei olonxinь aimagai paartin komiteedai zyghөө doodo exin organizaacanuudai xydelmeride operatiiv xytelberijөө hulaar jabuulna geze faaktnuudii zaaza kriitikelehen baina.

Enenei urda tee paartorganizaaciin xydelmeride yzegdehen olon dutuu dundanuudii darii usadxaxa tuxai şine hungagdahan paartoorgdoo zaxiaa daabarinuudii toolozo togtoomzo abba.

Niuusa hungaltiin johoor paartoorgdoo urdiin baihan paartoorg nyxer Şiraboonoo hungaba.

Dam. Zam.

ŞANAR MUUTAI BAIHA NAINЬ YRE

Agiin aimagai paartin komiteedai togtoomzoor aimagai ceentr deerexi aktiiv 16 xyniii emxidxen paartiin istoorii şudalaxa kryzoog 1936 onoi centiaabrьhaa xoişo xydelhen baigaa. Ene kryzoogoi xydelmeriinь paartiin aikoom bolbol hain jabahanda toolozo baihan jym. Jyrenxiidenь, kryzoogoi huragşadai sostaavii xaraad yzexede bultaaraa aimagai tybei organizaacanuudai xytelberilegşed aktiiv baixa tula huralsalaigaa xydelmerieer hain baihaniinь zyb le baigaa johotoi geze hanagdamaarş baigaa.

Tere kryzoogoi huragşadai jamaraar huraza xerzerge yzehen teemenyydee oilgozo baihiinь, paartin aikoomoi sekretaarь nyx. Polikaarpov şalgaza yzebe. Kryzoogto huraxa baihan nyx. Syykarь Zelьmaan gegşehee:—Korniiilovoi dobtolgo tuxai xeleze ygiiş geze nyx. Polikaarpovoi huraxadanь, nyx. Syykarь jyyş xeleze şadabagyi.

Saaşanь, nyxed; Gal ba Ajuuşiin gegşedhee- nei apreelin teezis tuxa zasagai baihan uşar tux „Byxii xuuli Soveeduud ze loozungiin abtahan tu nyx. Polikaarpovoi hura tedener xariuusaza şad

Ene faakt xadaa, tere goi huragşadai xeşeelde gaar beledxedeg baiha kryzoogoi xytelberileg Bytakoovoi xydelmerie gaar jabuulhanai yrii be.

Kryzoogoi xytelberileg Bytakoov bolbol huragş jamaraar oilgozo baihii xyn deere ilgaza xara niite deerenь asuudal ta xen negenei xariuusaxad naad yldedeg baihanai g baina. Nyxer Bytakoov huragşadaigaa xeşeeldee xelgyigөөr jirexe ba zari ragşadaigaa xeşeeldee ygei baixadanь jamarş er deggyi baigaa hen.

Hurguuliiingaa xeşeel xa sag soogoo nyx. Byta rengyi xozomdoxo, xeşe ree zarim huragşadaiga xeregeer xandaza ene te yge jarildaza, şuujaza bai xytelberilegşiin zyghөө x xe jyyme baixagyi.

Poliitikan hurguuliin lii iime joho tedigeer jab propagandiist nyx. Byta tuxai aimagai paartin k xelsexe johotoi. Gadana, saldaa xaişa xeregeer xa komuniistnarai discer şangadxaxa talaar xemze xeregtei.

Aimagai paartin komit bol paartin hurguulinu delmeriii sag yrgelze operatiiv xytelberieer x tonş şuxala.

Sono

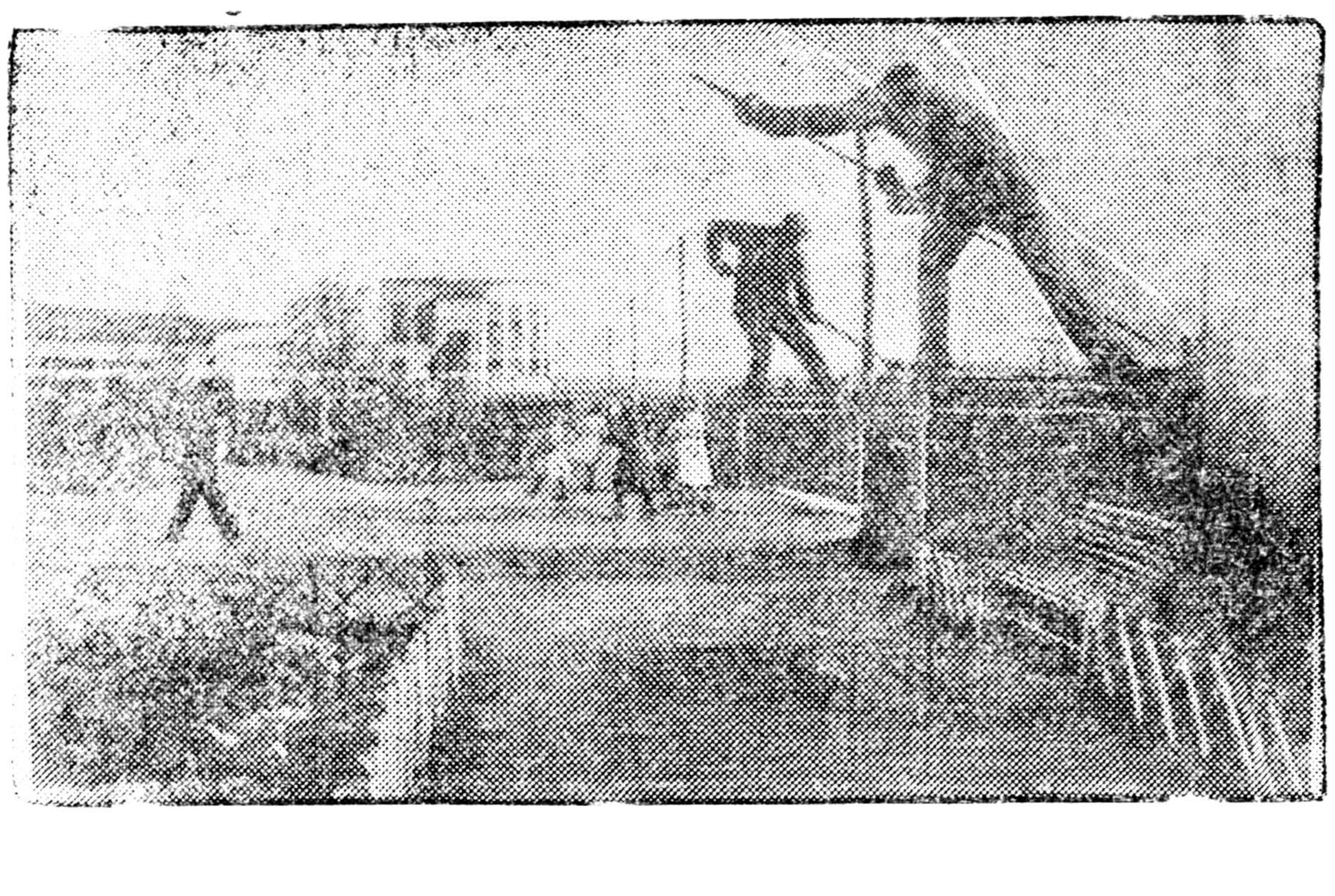

Staalinsk gooroдoi dyri şarai ton jixe xubilaa. Urdanai orogoi muu modon gernyydei orondo zejo haixan baişan guud barigdaa, skveernyyd, sesegligyyd tyxiөөregdөө. Zurag deere: Moolotovoi prospeektde tyxiөөregdehen gojo skveer.

XEBLELII BOLЬŞEVIIG JOHOOR XYTELBERILEXE

Bolьşeviiguud bolbol xeblelei ygiin xysii xezeedeş deere segneze jabahan baina. Xydelmerişenei xydeleenei Rosiido yşөө urgan garza baigaa yje de, bolьşeviizmiin yndehe huuriiin exin garza baigaa yjede, Vladiimir Ilьiç Leenin iigeze bişehen baina: „Egeel tyryyn bidendegazeeta xeregtei, eneengyigөөr, sociaal-demokratiiin ugai ba gol yndehen zoriigonuud bolxo ali talaaraa zoxistoi propagaanda ba agitaaciii yrgelzedөө jabuulza şadaxa argagyi baina". Eneenhee xoişonxi zilnyydte Leenin bolbol xeblelei yyrgiin udxa şanarii zybөөr oilgoxo jabadalii paartida tyryylen, ene yzel hanalda xeden udaa xandahan baina. Nyxer Staalin bolbol xeblelde tusgaar anxaralaa-xanduulhan ba odoo xanduulzaş baina. Staalin bolbol main tabanda xorin taban zil gyiseed baigaa „Praavda" gazeetii exin togtoxohoonь xoişo xytelberilze baina. Staalin bolbol Leenintei xemta paartin Centraalin gazeetii emxidxegşe ba tereenei redaaktoranь baigaa.

Bolьşeviig xeblel bolbol ton eldebiin sag yjede paartiiin xariuusalgatai- zoriigonuudii xyndeteigeer dyyrgedeg baigaa. Manai preessa bolbol xaan ba xargis zasagtai şanga temesel jabuulza baigaa yjede ba rosiin pomeeşiguud, fabrikaantnuudai germaaniiin, japoonai ba busa interveentnyydtei xamtaraza, өөhediingөө xylehenşed—olon seregii soveedai gazar teeşe elьgeeze baigaa, grazdaan dainai yjede bolьşeviigai dyle badarma ygenyydii oloniitede damzuuldag baigaa. Manai preessa bolbol eldeb zyhenei byxii oportuniizmtai, trockiistnuudtai, barunai dalьbirdhanuudtai paartiin temeseze baigaa temeselde tuhalhan baina. Manai xeb lel bolbol aradai azaxuijii tereriyylen bodxoxo. tereeniii şinedxen baiguulxa ba Staalinai taban zilnyydii gyisedxexe jabadalda ton jixe yyrge bytөөhen baina.

Leenin ba Staalin bolbol xaanta xargis zasagii ştyyrmelexiin tulada, paarti ba xydelmerişen angiiin xysenyydii sugluulan zagsaaza baigaa zilnyydte, proletaariiin Aguu jixe revoliyycede beledxeze baigaa yjede xeblelei ygii deere segneze, tereenei xyse ba oloniitedexi nyleөji aixabtar haişnaar oilgozo, gazeetanuudii өөhedөө xytelberiledeg baigaa. Leenin ba Staalin bolbol өөhediingөө oiriin soraatniguudta komuniizmiin xeregte etigeltei, ynen şudarguu xynyydte gazeetiin xytelberiii daalgahan baina.

Hyylei zilnyydei yjede olonxi paartin xytelberiiegşed xeblelii ondoogoor xaradag boloo, ene asuudal deere bolьşeviig poziicii aldaxa boloo. Xeblel bolbol udaridaxa nyxedei zyghөө jamarş tuhalamza ba anxaral abdaggyi ziirxen xydelmerilegşedei garta orşohon baiza baigaa. Ene jyynhee boloob gexede, paartin nyxedyyd bolbol xeblelei ygii segnedeggyi, tereenii amtarxaxa jabadalai geedeg boloo.

Paartiin Centraalin Komiteedai Pleenym bolbol xebleldе bolьşeviig bişeer xandaxa jabadalii ton şangaar buruuşaahan baina. Magad, mynөө Pleenymei bolhonoi hyyleer, bidener bolbol xeblelei xytelberide, tereeni xereglexe jabadalda xaişaaş xamaagyigөөr, buzagai bulaigaar ba antipaartin xandalgaar xandaxa jabadalai gerşener baihaar bainabdi.

Çerniigovai mozodo jyy bolzo bainab gexede, paartiin mozkoomoi niyden doro baigaa gazeetanuudai garalga zogsozo baina. „Staxaanovec-konoplevood" gazeeta (Gromiaackiin rajoon) arba garan xonogto garaagyi baina; „Staalinski şliaax" gazeeta byxeli hara soo garnagyi; Pytivlьskiin, Dobrianskiin rajoonuudai gazeetanuud arbaad xonogoi garnagyi. Çerniigovai mozkoomdo eneeniii mededegş haa, biyrokratiiis bişeg bişelgeer xizaarladag baina. Bolьşeviig xeblelei ygede amtarxaxa jabadalaa Çerniigovai paartin organizaaciin xytelberilegşedei aldazarxiood baihan tuxai ene xadaa gerşelene bişe gyy?!

Paartiin ton xursa ba ton xysete zebseg bolxo manai xeblelei yyrgii todorxoilohon jabadal nyxer Staalinda xabaadaxa baina. Zarim paartiin xytelberilegşed ene foormulii dabtadagşhaa, eneeneigee gynzegii udxii oilgodoggyi

Gazeetanuudii ton et paartiiin xeregte ynen yyehen xynyydei tolg baigaa xada, gazeetanu bol manai paartiin ton ba ton xysete zebseg şadaxa baina. Xerbee, g bolbol jamar negen p komiteedai oorganda too zoş baigaa haa, zygөөr nyleөtei, gyised togtuu ziirxen xydelmerileg tolgoiluulza baigaa ha reenei xyseniinь doоşoo ba tereenei oloniitedex lөөnь baga bolxo baina.

Centraalin Komiteedai nymhee xoişo hara xaxa gereө. Zygөөr, paarti b reenei Centraalin Komit ynen bejee, ygehen, g etigeltei ba poliitikan k kaacatai bolьşeviiguudii zeetii tolgoilon tabixa x tei geze olonxi paartin nizaacanuudta yşөө oilg baina. Abxa tanagyi 1 nuud nelieed olon baina gestaanda „Leenin jelyy ze gazeeta (Dagestaanai koomoi oorgan) kymiigy xelen deere xeblegdedeg na. Ene gazeetii ynger zilde paartihaa gargagda Abakaarov geze xyn reda

Sag bolzor soonь şanar haintaigaar tarixa

HAINAAR XAXALNA

(*Muxar-Şiberhee telefoonoor*)

Şaraldain seelьsoveedai Raazymovoi neremzete kolxoozoi pooliiin 1-dygəər brigaadiin (brigadiir Şikiicov) plyygşen O. G. Lavreentьjev, Labreentьjeva Varvaara ba xojordugaar brigaadiin (brigadiir Radioonov) plyygşen Şaadrin gegşed nege yder soo nege gektaar 50 sooto gazar xaxalxa baihan aad, noormoo xolo ylyy dyyrgene. Edener bolbol 1 gektaar 75 sooto gazar xaxaldag baina.

Kolxoozoi şanarii şalgagşa inspeektornuud edenei xaxalhan gazarii şalgaza yzexedəə ton hain şanartai gebe.

Nimiin.

ZARIM KOLKOOZUUD POOLIDOOŞ GARAADYI

Ulaan-Yde goorodoi zooniin kolxoozuud xabarai tarilgiin xydelmeriii bolşogyi nobşoor jabuulьa baina.

Kolxoozuud ba ymseten xamta 9235 gektaar tarilga xexe tysebtei aad, tarilgada orohon saghaa xoişo main 1-ei yder xyrter 885 gektaar tariaad baina.

„Polevood", „Cvoboodno-Tryyd", „Traaktor", „Rabootnik" gexe metiin kolxoozuud main negen xyrter pooli deerее garaadyi huuza baiba. Gorkoom ba Gorsoveed eneen tuxai anxarxa johotoi.

X. A.

TRAAKTORNUUD EBDERNE

(*Xorihoo telefoonoor abtaba*).

Xezengiin somonoi Jerbaanovai neremzete kolxooz apreeliiin 23-27 ydernyydte 51 gektaar gazar xaxalba.

Namsarain Baator 0,87 gektaar xaxalxa noormotoi baihan aad, 1 gektaar xaxalna Budiin Namdagmaa 0,97 gektaar xaxalna.

Ene kolxoozdo Xezengiin MTS 3 traaktor ygexe baihan aad, oroidoo nege traaktor elьgeebe. 2 seejelxe elьgeexe aad, 1 seejelke ygəə.

Doodo-Xudanai somonoi Leeninei neremzete kolxooz 39 gektaar, Kiirov kolxooz 62 gektaar, Bliyyxer kolxooz 21 gektaar tariaa.

Xezengiin MTS-ei (direektor Skvorcoov) traaktorai zahabariin şanar aixabtar muu. Kolxoozuudta oşohon traaktornuudanь tyryyşiingee yderhəə exilze ebderze baina.

Doodo-Xudanai kolxoozuudta oşohon traaktornuudai zarimanь, mynəə zahabarida orood, xydelxəə bolihoor yni boloo.

Xasuurtain „Pobeeda". „Manai azal", Jerbaanovai neremzete kolxoozuud ba Aşangiin somonoi 2 kolxoozuud gazar xyiten geed, mynəə xyrter huuza baihanaa tarilgaa haja exilbe.

Xoriiin somonoi xojor kolxoozuud apreeliiin 28-haa tarilgadaa orozo, byxii xysəə emxilen gargaba. Kolxoozuud xoorondoo socialiis myriisəə jabuulza baina. Staalinai Konstituuca, CK-ai Pleenymei togtoomzo, nyxer Staalinai elidxel, tygesxelei yge —edeeniii pooliiin brigaada ba zvenoo byxende olooroo oilgoxiin tuxai xydelmeri jabuulza exilee.

Plyygşen Vaanzid Vaandanai, Mezed Cedebei, Badmaceren Budiin, Dugar Gombiin gegşed ydereingəə noormii 200-haa 250 proceent xyrter dyyrgexebdi geze ujalga abaa.

Zdaanovoi ner. kolxoozoi traktoriist Zalsan Gombiin traaktor tarilgada garxa bolxodoo ciliinderenь ebderxei baigaa. Xoriiin MTS ene kolxoozdo 235 gektaar gazar diskovaalxa doogovortai baihan aad, boronoigyi baina.

Dam. Zam.

[...]rovaldag baina. Xeblelei bolьşeviig xytelberiii şangadxaxa, manai gazeetanuudai redaakcii paartiiin erxim geşyydeer bexizyylxe tuxai paartiiin Centraalin Komiteedai Pleenymei zaabariii Dagestaanda iimeer „oilgohon" baina.

Gazeeta bolbol əəriingəə udxiin talaar princiipiaalin, idei surtalaaraa jixe, poliitikan talaar xursa baigaa haa, pyblicis ba informaacin materiaalnuudanь odoo yjede paartiin ba oron ulasai urda tabigdaad baigaa zorilgonuudtai gyised taaraxa baigaa haa, azalşan oloniitii johotoi poliitikan xymyyzelgeer xymyyzyylxe jadal xebleleer jabuulagdadag baigaa haa, tiixedeel gazeeta bolbol paartiiin ton xysete ba ton xursa zebseg bolzo baina. Xerbee, ene talaar manai olonxi gazeetanuudii şineleed yzexe boloo haa, tedeer bodoto baidalaigaa deede atada garza şadaagyi bainabi. Manai oronoi poliitikan baidalaxi tyyxete erjelte bolbol manai preesside bodotoor ba ynzegiigəər xaruulagdaagyi baina.

Gazeeta bolbol xydelmerişen angi, kolxooziin tariaaşan, intelegeence, paartitai ba paartin bişe aktiivtai xede mingan habagşaar nigta xolbootoi bolzo şadaa xadaa, paartiin ton xysete ba ton xursa zebseg myn bolxo baina. Ende hajaxan, paartiiin Centraalin Komiteed bolbol „Praavda Seevera" (Arxaangelьsk) ba „Gorьkovskaja Kommuuna" gazeetanuud xadaa əəriingəə xuudahanuudii redaakciingaa xydelmerilegşedei bişehen materiaalaar dyyrgedeg baina geze tusgaar togtool dotor temdeglehen baina. Paartin ba soveedai xydelmerilegşed, specialiistnuud ba staxaanovtan, hurgagşad xabaaduulagdaagyi baihan baina. Ene xadaa, „Praavda Seevera" ba „Goorьkovskaja Kommuuna" gazeetanuudai idiei surtalai xemzeeji doosoruulhan baina. Arxaangelьskiin ba goorьkovskiin gazeetanuud tuşaa temdeglegdehen ede bygede manai olonxi gazeetanuudta xabaadaxa baina. Tiimehee, oloniite azalşantai əəhediingəə xolbooji ali bolxoor yrgedxen bexizyylxe ba şine kaadranuudii, ilangajaa urgan garza jabaa xydelmerişen ba xydəə korrespondeentnuudii xabaaduulxa, —egeel ene xadaa, xeblelei bolьşeviig organ byriiin sexe ujalga myn.

Japoon—Germaani—trockiis aagentnuudai proceeschoo byxii tobşololii xeze şadahan, aradai daisadii taniza, əəriingəə unşagşadii bodoto bolьşeviig heremziin yzeləər xymyyzyylze hurahan gazeetanuud bolbol paartiiin ton xysete ba ton xursa zebseg myn bolxo baina.

Olonxi gazeetanuud bolbol aradai daisad, xoroloosodoi yni barigdaza eliryylegdehen xoino əəhediingəə eliryylen gargaxa xereg jabuulgada niydargaa dalalzadag baina. „Oi modonoi azyiledbri" gazeeta bolbol „Aradai daisad Goslestexizdaadta" gehen zyilii hyyleigəə noomirnuudai negende tolilohon baina. Goslestexizdaadta muuxan baidaltai baihan tuxai Arkomaadai aktiiv deere xelseheer hara boloo, paartin suglaan deere gol zybleн xelsexe asuudal bolzo xelsegdeheer xaxad hara boloo. Oi modonoi azyiledberiiin centraalin gazeeta bolbol Goslestexizdaadta iime muu baihan tuxai bişegyydii xeden taa abhanş baigaa haa, xezeeni xoino, yni medeeze bolhon uşar tuxai „doxioolozo" baihan baina. Azalşanai doxioonuudta ohol nazagaigaar, anxaralgyigəər xandaxa jabadal xeblel gazeetanuudta yşəə halaagyi baina.

Manai paartiiin bagşanar Leenin ba Staalinaar emxidxegdehen „Praavda" gazeetiin xorin taban zilei oi—xeblelei hain yder,—ysegelder boloo. Ene xadaa, aldarta yder myn. Leenin—Staalinai paarti bolbol komuniizmiin xeregte xeblelii xereglexe tuxai jaaza hurgadag hem geze ene yder azalşan aradta xəəreze ygexe xeregtei. Xeden milioon unşagşad manai gazeetanuudii xatuu şangaar byri kriitikeleg. Ene kriitikii ali bolxoor haişaxa, əəriingəə saaşanxi xydelmeride eneenhee byxii tobşololii xexe,—ene xadaa, xeblelei xydelmerilegşed byriiin ujalga myn.

Centraalin Komiteedai Pleenymei şiidxeberiii gyisedxexiin tyləə temesel bolbol byxii propagandiis, agitaacan ba emxilgiin xydelmeriiin deede şanarii manai xeblelhee erize baina. Leenin—Staalinai paartiin manai preessiin urda tabiaad baigaa, manai bolьşeviig xeblelei amzaltatai gyisedxexe ujalgatai aguu jixe zorilgonuudii amzaltatai şiidxexe jabadal bolbol xeblelii paartin organizaacanuudai xer zerge xytelberilehen deerehee duldiidaxa baina. („**Praavdiin" tyryy bişeghee**).

NOORMOO DYYRGENEGYI

Xoriiin aimag main 1-ei yderei medeegeer tarilgiin tysebii 8,1 proceent gyisedxəə. Jerbaanovai ba Ulaan-Partizaanai somonoi kolxoozuud tarilgiin xydelmerii emxidxeze şadaagyi uşarhaa aimag soogoo geegdeze jabana.

Myn tyynşelen Aşangiin ba Xoriiin somonuudta tarilga muugaar jabana. Ede somonuud tarilgiin tysebii zybxen 0,6-haa 3 proceent xyrter dyyrgeed baina.

Zdaanovoi neremzete kolxooz yder byride 30 gektaar tarixa noormotoi baihan aad, oroidoo 10 gektaar tariba. Tarilgiin noormoo ogto dyyrgenegyi. Dampiloonoi neremzete kolxoozdo traaktornuudanь sag yrgelze baina.

D. Zamsiin.

Ynendee kriitike samokriitikii oişoogoogyi jabadal

Ulaan-Ydiin mixanai kombinaad bolbol manai respyybliki:n azyiledberiiin jixe jixe baiguulaltanuudai negenь bolno. Ene kombinaad bolbol haja byteze zarim ceexnyydenь aşagialgada orood, zarim ceexnyydenь barilgaa dyyrgeze aşaglalgada orxo bolzo baihan yjetei. Barilga deere ba aşaglalga deere azallaza baihan xydelmerişedenь xeden mingaar toologdono.

Hanaxada, ende poliitika myyzelei xydelmeri zişeet hoor emxidxeetei baixa ze tei, ilangajaa xaniin gaze ilьiçoovkanuudii ceex, ta obьjeekt byxend garg bailtai aad tere baixa baina. Byxii kombinaad d miin xojorxon xaniin gaz gardag neretei, tiigeed xaniin gazeetanuudanь x gardaggyi, gansal jixe y nyydtei: yligerlexede, jan rь negende, maartiin 8 Main negende g. m. ga baina.

Iimehee ede jixe ydernyy zoriuulhan gazeetanuudai naranь xadaa tere le jixe y tөө zoriuulhan baixa tula ledberi deere baigaa ali b dutuu zyilnyyd xysed g daggyi baixanь soxom b Gexiin xamta tus kombina paartin ba profsojuuziin xy berilegşed ene uşarii x medebeş jyre xeregseedeg bodoto kriitike samokriit xaniin gazeetaar yydxyy yrgezyylxii oroldodoggyi na. Kombinaadai xytelberi şedei zyghөө gazeetada xo goor xandaxa jabadal ogto xidgyi tula ene uşarii t medereze hajadaa ceex, ta obьjeekt byxendөө xaniin zeetatai bolgoxii oroldoxo buu. D

Japoonoi doodo palaa hungaltiin dyn

Xajaasiin zasag jixe ilagdaba

Tokioo, *main 3.* (TAS Parlaamentiin apreeliiin 30 bolhon hungaltiin dyn bol Xajaasiin zasagai jixeer il dahaniii, oron dotor antifa hanalai jixeer urgaza baiha gerşelze ygene. Mynөө elir baihan deerehee medex Minseito, Seijukai paartin doodo palaatada tyryy bai ezelhen baina. Sociaal-dem raatis Siakai Taisiuto 35 şa mandaad abxa baina. Palaat enenei urdaxi sostaavta mandaad abhan baigaa. Nix Mysaanto proletaarin paarti udaridagşa Kato Kandlin laatada hungagdaza oroho nь labtai. Gadana, ene paa bolbol yşөө nege-xojor m daad abaa baina. Enenei ur xi hungaltada zybxen ne mandaad abhan baixa jy Faşiis kandidaaduud ene urdaxi hungaltiinxihaa yl jixeer, ilagdahan baina.

Oficiaalin medeegei joho byxii oron dotor, hungagşa 27 proceentanь hungalta өөhediingөө duraar xamaa bagyi. Yngeregşe hungalta 22 prooceentanь xamaadaag baigaa. Hungagşad iime p siivno baibaş, olon tymen az şanai poliitikan edibxi eride urgahan baina. Tokioodo Si kai, Taisiuto paartinuudai kandidaaduud hnngagdah baina, yngeregşe hungalta zybxen 5 xyniiinь hungagd han baigaa. Osaaka goorod Siakai, Taisiuto paartinuud kandidaaduud tyryy hu ezelze jabana.

335 depytaaduudii hunga johotoi hungaltiin 70 ookr guudta Minseito paarti—1 mandaad, Seijukai—121, s ciaal-demokraatis Siakai T siuto—32, Sovakai (Seijuka haa taharaza garhan byleghe bii bolhon)—14, xaxadfaşi Kokymin Domei—6, reakcioo Toxokai—8, proletaarin paar Nixoon Mysaanto—1, faşi gryype—3, bejee daangi gryy pe—18 mandaad abhan bain

Xariuusaigata redaakt G. BEL GAAJ

Noomer gargagşa D. DORZHIN. Verstaalag d — D. BALDAANOV ba C. DAMBAAJEV. BMASSR-ei niut. azyil-iin tipograafi. Ypolş avliit 544